

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 " "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 " "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 " "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszaadásra
 vagy megőrzésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 27.

Az ítélet.

Tisza István gróf miniszterelnök előterjesztésére a király elrendelte ex-lexben, hideg téli időben a választásokat s felhívta országa népét, hogy a válságos politikai helyzetben, melyet maga a kormány idézett elő, foglaljon állást.

Nehéz feladat hárult ezzel a magyar népre, mely határozott, érthető feleletet adott az urnák előtt s ítéletet mondott a kormány felett.

A választások első napján elhangzott ítélet, — melyet lényegesen már meg nem változtathatnak a még hátralevő választások, lesújtó a kormányra és politikájára.

Tisza eleinte csak a Zoltánokat akarta kirekeszteni a parlamentből, de később — evés közben jön az étvágy — már azzal fenyegetőzött, hogy kiírja, összehívja az egész ellenzéket.

Az eredmény — eddig már biztos eredmény — pedig az lett, hogy az ellenzék jelentékenyen megerősödve tér vissza a parlamentbe, — de még az is megtörténhetik, ami Magyarországon választásokon még sohasem történt, hogy a kormány pártja elveszti többségét.

Az ellenzéki pártvezérek, akik egytől-egyig proskribálva voltak, valamennyien visszakerültek, sőt bekerültek az új parlamentbe teljes számban a Zoltánok is,

Lengyel Zoltán, Papp Zoltán, Makkay Zsiga és társai, ellenben kibukott Tiszának leghüségesebb vezérkara, kezdve a híres alelnökön Felitschon, folytatva Hegedüs Sándoron és Lóránton, Münnich Aurélon, Beksics Gusztávon, Heltai Ferenczen, Vörös Lászlón, Makkfalvay és Wickenburg államtitkárokon és végezve Hieronymi miniszteren, aki mint most értesülünk duplán is megbukott.

A tény, hogy a választás lesújtó volt a kormányra s nemcsak a kormány bukását idézheti elő, (ez már csaknem bizonyosnak tekinthető, maga a Neue Freie Presse is megbukottnak hirdeti a kormányt), hanem beláthatatlan horderejű következményekkel járhat, ezt már a kormány sajtója is elismeri.

Tiszának leibzsurnálja ezeket a komoly következményeket vonja le az első napi választások eredményéből:

Képmutatók nem vagyunk, hazudni nem tudunk. A választás mai első s egyszersmind legjelentősebb napjának kész eredményeit még nem ismerjük, még kevésbé az egész választás aktusának a végleges mérlegét. Mégis az az impresszió, mintha a választás jobban kedvezett volna az ellenzéknek, mint a szabadelpártnak, elannyira, hogy a szabadelpárt kisebbségre olvadásával is komolyan számolnunk kell.

Hogy ezt az eredményt a mi politikai meggyőződésünk szempontjából sajnáljuk, épp oly kevésbé kell mondanunk, mint azt, hogy meggyőződésünkön nem tudott változtatni. A mit

igaznak, jogosnak és hasznosnak tartottunk, az a mi meggyőződésünk szerint ma is az és az a politika, melyhez Tisza is vánn nem tudná a nemzet hozzájárulását megkapni, a maga erkölcsi tartalmából és történelmi szükségszerűségéből nem vesztett. De a Ház feloszlása tényével, mely tény az ellenzék alkotmánytalanul állított, a nemzet véleményére való appellálásával, mely appellálás az ellenzék a nemzetet illetéktelennek vallotta, Tisza István nem akart mást, mint éppen kipuhatolnia nemzet akaratát és megtudni véleményét.

Ismételjük: ez az eredmény, ha a választások további folyama alatt mostani impresszióknak megerősítést talál, a politikai helyzetet lényegesen megváltoztatja, de a politikai igazságot nem. Sajnáljuk, mert világosan látjuk a jót, mely a nemzetre háramlik, ha Tisza István politikája megkapja az alkotmányos szankciót és látjuk az örvényt, mely felé az ország sodródik, mikor parlamenti alapelveket dönt fel talán nem egészen világos tudatával, de feltétlen szuverénitásával tetteinek. Nem esünk kétségbe, mert a jobb belátás világossága meg fogja ismét hozni a helyes ut megtalálását. De sajnáljuk az országot, ha a kalandor politika kísérleteinek fel tud ülni és elutasítja magától a boldogulásnak, a végleges konszolidálásnak azt a politikáját, melyre a mi meggyőződésünk szerint halaszthatatlanul rászorult.

A további fejleményeknek nem akarunk elébe vágni. Az eshetőséggel számolunk, konzekvenciáit, le fogjuk vonni. Egyet azonban már most hangsúlyozunk: a nemzet határozhat kárára is, de a nemzetnek kárt szenvednie

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Z O R V O S S Á G.

Írta: M. Thivars.

I.

Filotte fáradtan, porosan tért haza késő este a mezőről. Felesége éppen a vacsorát készítette és kenyeret aprított egy tálba, amikor férje belépett az ajtón. Kellemetlen hírrel fogadta.

— Te, a papa beteg.

— Beteg? — kérdé meglepetten Filotte.

— Hiszen még reggel semmi baja sem volt. Mit mond, mi a baja?

— Én nem tudom, — mondta az asszony.

— Hirtelen lett rosszul s az a legnagyobb baj, hogy nem beszél, nem felel kérdéseimre.

Filotte egy ideig szótlanul állott a beteg ágya előtt s azután csodálkozva szólt a feleségéhez:

— Ez mégis csak különös dolog.

— Pedig úgy gondolom, hogy szegény papa nagyon rosszul van — vélte az asszony.

— Rosszul van, rosszul van! Honnét tudod, hogy olyan nagyon rosszul van? — folytatta a férj. — Azért nem akarom azt mondani, hogy semmi baja sincs, hanem mindenesetre várni kell s majd meglátjuk mire fordul reggelre a dolog.

A szegény öreg, beteg ember fájdalmasan nyögött egész éjjel ágyában. Leánya reggel azonnal odasietett hozzá. Azon módon feküdt, mint az este, de most még rosszabbul lehetett, mert lélekzete néha-néha elállt, majd meg hörgögni kezdett ziháló melle.

Az asszony sietve futott urához, aki künn az udvaron aggódva vizsgálta a felhőket.

— Filotte, fogj be és menj be a városba, hozd el az orvost a papához — szólt kérőleg férjéhez.

Az most egyszerre sötét tekintettel fordult a felesége felé.

— Orvost? — szólalt meg félvállról. —

Nem tudom, mi a csudának. Orvos nélkül is meghalhat, ha meg akar halni.

— Ejnye Filotte, hogy tudsz így beszélni — feddé őt az asszony. — Hát nem atyánk ő nekünk, akinek tartozunk annyival, hogy ha...

— Jó, jó, hiszen nem is arról beszélek, hanem nekem nincs arra időm, hogy most a városba szaladgáljak. Az összes termés künn van a mezőn, az eső csakugy lóg, én meg csavarogjak orvosért a városba. Hát még mi kelene, mondá Filotte nyersen.

— Azt hiszem, hogy mindezeknél sokkal sürgősebb és fontosabb, ha egy ember, ha az apa életéről van szó — válaszolt az asszony, akinek szavait kocsizörgés szakította félbe.

Amint az ablakon kitekintett, az orvos kocsiját látta elhaladni. A véletlen küldte őt, hogy a már majdnem kitorró heves jelenetnek elejét vegye.

Azonnal sietett ki az asszony, hogy behívja az orvost, — az ura pedig kiment a mezőre.

Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat

Fő-utca Moskovits-féle ház.

Széchenyi szállodával szemben

TELEFON 509. TELEFON 509.

Steiner Ernő, okl. mérnök. Nagyvárad.

Villamos világítási eszközök.

Elvállalja villamos világítási berendezések, elektromotorok-, távbeszélők-, jelző-készülékek stb.

Mérnöki és mindeme szakba vágó tervezések és munkálatok műszakilag tökéletes

..... kivitelt.

IZZÓLÁMPÁK.

MODERN

CSILLÁROK NAGY RAKTÁRA.

Költségleíranyzatokkal

..... szívesen szolgálunk.

nem szabad. S a fordulat után, mely *váratlanul érte úgy a szabadelvűpártot* mint az ellenzéket, innen is, túl is most csak egyre kell vigyázni: ha ez a *fordulat beállt*, meg kell valósulni azoknak a várakozásoknak is, miket a nemzet hozzáfűzött.

Kalandos hírek keringenek a levegőben. A kormány vád alá helyezéséről, a függetlenségi pártnak kormányrajutásáról s más effélékről beszélnek — ma még alap nélkül, de kétségtelen jele annak, hogy a választás eddigi eredménye nagyon megerősítette a nemzeti irányu politikát s közelebb hozta a politikai válság megoldását.

Persze nem olyan irányban, mint a kormány óhajtotta, de nincs joga panaszkodni, — ő kérte az ítéletet, viselje most már ennek következményeit.

Mandátum átadás Hlatky Endrének.

A csütörtökön lefolyt nagyváradai képviselőválasztás eredménye folytán a szabadelvűpártnak mintegy 400 tagja tegnap délnél 12 órakor összegyűlt a Csarnok nagytermében.

Az ünnepélyes aktushoz küldöttség által hívták meg Hlatky Endrét, Nagyvárad város megválasztott országgyűlési képviselőjét.

Midőn Hlatky Endre a terembe lépett, zajos éljenzéssel és tapsal fogadták.

Mezey Mihály választási elnök üdvözölte. Hivatkozott a választásra, a melyen Hlatky Endrét nagy többséggel a város képviselőjéül választották. Midőn a jegyzőkönyvet, mint mandátumot átnyújtja, nem mulaszthatja el, hogy egy kérést hangsúlyozzon. Kéri, hogy vegye figyelembe Hlatky, miszerint ezen mandátummal a haza ügye mellett a város polgárainak ügyét is képviseli. Esküvel kötelezett pártatlan elnöki állása a mandátum átnyújtásával megszűnt. Ezután meghatva, mint egyszerű választó polgár szól az új képviselőhöz. Nem politikus, de meggyőződése szerint a *tisztelet és a politika között különbséget nem ismer*. E perc hivatalos működése alatt a legszebb perc, mert

elsőnek üdvözölheti Hlatkyt, mint képviselőt s elsőnek hirdetheti az igaz politikai elvek pártjának győzelmét. Nemcsak a politikai elve, de a Hlatky személye iránti tisztelet és szeretet alapján üdvözli mint Nagyvárad város képviselőjét s élte, kívánva, hogy hasznot hozzon működésével az országnak és városunknak. Éljen Hlatky Endre, Nagyvárad város orsz. képviselője!

Hosszasan éljeneztek ezután Hlatkyt, aki az ováció lecsillapultával szép, átgondolt beszédben válaszolt az üdvözlésre. Szíve mélyéből köszöni megválasztását s hogy hosszas, kitarító munkálkodással a szabadelvűpárt zászlóját oly fényes győzelemre vitték. Nem az ő személye győzött, hanem az az igaz politikai elv, amelyet a szabadelvűpárt zászlójára irtak. Ezután fejtegette, hogy a szabadelvűpártnak a parlament megvédésére kellett törekedni, mert a békés, hasznos munka meg lett akadályozva. Szent fogadást tett, hogy az igaz szabadelvűség mellett mindenkor a város érdekét tartja szem előtt. Azt óhajta, hogy ha elérkezik utolsó órája, miként Nilson tábornok, elmondhassa, hogy: Megtettem kötelességemet! — Hálás lesz mindig azért a szeretetteljes bizalomért, amellyel a küzdelemben megajándékozták.

A taps és éljenzés megszűntével dr. Hoványi Géza pártelnököt kívánták hallani.

Dr. Hoványi Géza intézett ezután rövid, tapintatos beszédet az egybegyűltekhez. További kitarásra buzdította a párt tagjait, hogy a jövőben is sikereket érjessenek el. Az ellenpártot ne tekintsek legyőzöttnek s ne keressék azt, ami elválaszt bennünket, hanem ami közelebb hoz. Szeretettel igyekezzenek meggyőzni, hogy a szabadelvűpárt elvei igazak. Ne legyen különbség a város polgárai között, hanem egysül erővel dolgozzunk a város érdekeinek előmozdításán. Ha teljesítjük mindnyájan kötelességünket, nem lesz közöttünk ellentét. Végül még összetartásra hívta fel a párt tagjait s az ünnepség befejezést nyert.

A választások.

Az első nap mérlege.

Az első napon 375 kerületben volt választás; e 375 választás közül eddig 309 választás eredménye ismeretes biztosan; nevezetesen megválasztottak:

121 szabadelvű,
119 függetlenségi,
24 dissidens,
20 néppárti,
7 pártonkívüli,
9 újpárti és
3 nemzetiségi képviselőt.
6 kerületben pótválasztás lesz.

Vagyis 121 szabadelvűpártival szemben áll 179 ellenzéki és 3 nemzetiségi.

Ujabb híreink a választásról a következők:

Biharmegyében.

Biharmegye három kerületéből csak tegnap reggel, illetve délután kaptunk értesítést a választás eredményéről.

Magyar-Csékén hajnalban ért véget a választás, amelyen dr. Dési Géza 994 szótöbbséggel lett megválasztva Stefán Vazul nemzetiséggel szemben.

Belényesen szintén hajnalban ért véget a választás. Az eredmény: Buteanu János 1831, Barta Ferencz függetlenségi 1396 s így Buteanu kormánypárti 445 szótöbbséggel győzött.

Elesden tegnap délután 1 óráig tartott a szavazás. Az éj folyama alatt ötször felfüggesztette az elnök a választást, állítólag azért, hogy Telegdy-pártjára szavazókat kerítsenek.

Végre is a választás a függetlenségi párt győzelmével végződött s Farkasházi Zsigmond lett megválasztva 1403 szavazattal Telegdy József 1376 szavazatával szemben.

Budapesten.

— A Terézvárosban. —

Budapesten — a IX. kerületet kivéve, ahol pótválasztás lesz — minden kerületnek meg van már a maga képviselője, csak a Terézvárosban huzódott el annyira a választás, hogy tegnap is, a második napon egész nap

Az orvos megvizsgálta a beteget s azután kissé indulatosan szólt:

— Nem értem, hogy az emberek mind olyan egyformák. Most hívatnak engem? ... Nem tudtak tegnap értem jönni?

Leült, rendelt a betegnek orvosságot és megmondta az asszonynak, hogy rögtön menjenek be a városba, de ne időzzenek sehol, mert a beteg állapota válságos.

Tíz órákor hazaérkezett a mezőről Fillotte. Az eső kergette haza. Ruhájáról csurgott a víz, gabonája meg ott kinn ázott a földeken. Elgondolható, milyen hangulatban volt. Hát még mikor a felesége elmondta neki, hogy mit mondott az orvos és kezébe adta a receptet, hogy azonnal menjen a városba és hozza az orvosságot. Először pokolra kívánt minden orvost, beteget meg patikárust, azután hevesen kikelt még a jó lsten ellen is, de mit volt mit tenni, befogott s nagy morogva, mérgesen utnak indult a szakadó esőben.

II.

A kocsis lassan haladt a süppedő sárban és Fillotte keserűen gondolt szép termésére, amelyet most az eső áztatott.

Azonban hirtelen más gondolat ragadta

meg, amely az előbbi feledtette vele. Amikor apósa, az öreg Pinguet visszavonult, kis birtokát felosztotta leánya, fia között, aki azóta Pommieresen gazdálkodott. Magától értetődik, hogy az öreg kikötötte magának, hogy az év egyik felében a leánya, másik felében pedig a fia tartozik őt illendően, közösen eltartani, hanem az esetleges betegségről nem gondoskodott előre.

Ki fizesse most az orvost, gyógyszer? Nem lehetett tudni, hogy az ifju Pinguet, aki nagyon fősvény ember hírében állott, nem fogja-e megtagadni a költségek közös viselését? Most ezen töprengett Fillotte s úgy gondolkodott, hogy most már egy két mértföld ide vagy oda, előbb elmegy a sógorához s majd csak azután viszi haza a gyógyszert.

Amikor átázva megérkezett Pommieresbe, az ifjabb Pinguet a konyhában a lova szerszámát foltozta, a felesége pedig kötött.

— Jó napot! — köszönté őket, rájuk nyitva az ajtót.

— Jó napot! — fogadta a köszöntést az ifju Pinguet, majd pedig kis szünet után kérdezte:

— Nos, eljöttél?

— El.

— Csunya idő van, mi?

— Borzasztó?

Ezután vagy félóráig csevegtek nagy unottan mindenről, időről, termésről, míg végre Fillotte felkelt és menni akart anélkül, hogy szólt volna a dologról.

— Hát már elmegy? — kérde sógora.

— El — felelte Fillotte.

— Akkor hát nem kinállak meg semmivel, ha sietsz. Hanem nem is mondtad, hogy mit csináltak odahaza? Hogy vagytok?

— Hát mi csak megvagyunk. Hanem az öreg beteg s azt hiszem, meg is fog halni.

— Micsoda? — kérde meglepetve az ifju Pinguet.

— Igen, most megyek a városba orvos-ságért.

— Nagyon helyesen teszed — mondá az ifju Pinguet — nem is lenne szép, elhagyni a szegény öregot. Megérdemli az ápolást.

— Hát a költségekkel hogy leszünk? Remélem, közösen viseled velem, — mondá most Fillotte sógorának.

— Miféle költségekkel? — ütközött meg az ifju Pinguet.

ÉRMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkól fölfelé literes palaczkonként 70 fill.-jével házhoz szállítva kapható az

ÉRMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Érmelleki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

tartott a szavazás. Így általános érdeklődés kíséri Hieronymi és Vázsonyi küzdelmének kiemenetelét. A szavazók nagy száma mellett az elnökök sokszor erőszakoskodtak, ami csak késleltette a választás befejezését. Csütörtök éjjel is folyt a választás, a polgárok, különösen Vázsonyi híveinek nagy kitartása mellett. Éjjel nagyon kevéssel vezetett Hieronymi, tegnap délelőtt pedig már Vázsonyi kerekedett felül, bár szintén csak néhány szótöbbséggel.

Délelőtt fél 11 órakor megjelent Apponyi Vázsonyi óriási tábora és lelkes beszédet mondott.

Déli 12 órakor a szavazatok aránya:

Vázsonyi 2810,
Hieronymi 2723.

fél kettőkor:

Vázsonyi 2882,
Hieronymi 2812.

A választás Hieronymi és Vázsonyi között még mindig folyik. 3 órakor Hieronyminak volt 3035, Vázsonyinak 3000 szavazata volt. Vázsonyi megválasztását biztosra veszik, mert a demokratáknak még sok oly pártívrük van, ki eddig nem szavazott le. A szavazás még 4-5 óráig eltart.

Az országban.

Zsolna. Rudnay Béla szabadelvűpártit éjjel 1 órakor heves küzdelem után 11 szótöbbséggel Smialovszky Valér ellenzékivel szemben képviselővé választották.

Felvincz. Miksa Imre Kossuth-pártit Felzei Sándor szabadelvűpártival szemben 50 szótöbbséggel a kerület képviselőjévé választották.

Megyaszó. Horváth József főszolgabíró Kossuth-pártit 174 szótöbbséggel a kormány-párti Nagy Sándorral szemben képviselővé választották.

Galgócson Fodor Kálmán szabadelvű 68 szótöbbséggel győzött Ernszt Péter néppártival szemben.

Kulpin. A kulpini kerületben Hudzsa Mihály nemzetiségi 88 szótöbbséggel lett megválasztva.

Liptószentmiklós. A liptószentmiklói kerületben a zárórát éjjeli 2 órára tüzték ki. Lányi Bertalan szabadelvűpártit 1750 szavazattal dr Stodola Emil nemzetiségi 1412 szavazata ellenében képviselővé választották.

A **privigyeyi** kerületben a választás éjfél után fél 3 órakor ért véget. Csillaghy György szabadelvű erős küzdelem után 40 szótöbbséggel lett Brestyánszky Kálmán néppárti ellenében képviselővé választva.

Pancsova Összesen 3895 szavazatot adtak le. Ebből báró Dániel Ernőre 1940, dr Miletics Szlavkóra 1469, Barabás Béla Kossuth-pártira 486 szavazatot esett. Tekintve, hogy báró Dániel nem kapta meg az abszolút többséget, közte és Miletics között pótválasztás lesz.

Óbecse. A választást reggel tejezték be. Radovanovics György szabadelvűre 1056, Manojlovics Ladisló szerb nemzetiségire 286, Mihajlovicsra 1213 szavazatot esett. E szerint Radovanovics szabadelvű és Mihajlovics disszidens között pótválasztásra kerül a dolog.

Alsóárpás. A választási elnök éjjelkor hirdette ki a választás eredményét. Serbán Miklós szabadelvűpárti 445 szavazattal Vasu Oktáv román nemzetiségi ellenében képviselővé választották.

Nagy-Mihály, (Éjjel 3 óra 10 perc.) Dr Demkó Kálmán szabadelvűpárti jelöltet nagy lelkesedéssel 160 szótöbbséggel választották meg gróf Hadik-Barkóczy Endre ellen.

Sásd. A választási elnök 1 órakor hirdette ki a választás eredményét. Megválasztották 975 szótöbbséggel dr Kerese György Kossuth-pártit. A rendet nem zavarták meg.

Ungvár. A választási elnök fél 1 órakor hirdette ki a választás eredményét, a mely szerint Kende Péter kormánypárti 1418 szavazattal Moskovicz dr disszidenssel szemben, a ki 792 szavazatot kapott, képviselővé választották.

Jószáshelyen Szombathy György szabadelvű 1905 szótöbbséggel győzött Parthay Géza Kossuth-párti ellen.

Világoson Popos István román nemzetiségi 567 szótöbbséggel Bogdánfy szabadelvűvel szemben megválasztották.

Boros-Fenőn Szucs János román nemzetiségi 673 szótöbbséggel báró Solymossy Lajos szabadelvű ellen megválasztották.

Pécskán Herczeg Ferencz író, a szabadelvűpárt jelöltje 321 szótöbbséggel képviselővé választott Ellenfele Dessewffy Aurél disszidens volt.

Radnán Vancsó Gyula szabadelvűpárti győzött.

Fuchó, Sipeky Sándor kormánypárti 603, gróf Pongrácz János 538 szavazatot kapott. E szerint Sipeky 65 szótöbbséggel képviselővé választották.

Szent Endre. A választást befejezték. Leadatott Laszlovszky Béla szabadelvűre 876, Vörösmathy Miklós függetlenségi pártira 636, Baránszky Gyula néppártira 742 szavazatot. E szerint Laszlovszky és Baránszky között pótválasztás lesz.

Fülöpszállás. A választást befejezték. Báró

Varsányi Gábor Kossuth-pártira 472, dr Hermann Ferencz Kossuth-pártira 776 és dr Szeless Ödön Kossuth-pártira 680 szavazatot esett. Szeless és Herman között pótválasztás lesz.

Mezőkászon. A beregmegyei mezőkászonnyi kerületben a késő éjjeli órákig tartó heves küzdelem után Lónyay Géza szabadelvűpárti győzött Laczay Szabó László függetlenségével szemben.

Lápos, Pap Sándor szabadelvűpártit szótöbbséggel képviselővé választották.

A választás után.

A lefolyt választás Nagyváradon a szabadelvűpárt győzelmével végződött, Hlatky Endre Nagyvárad város képviselőjeül megválasztott Barabás Bélával szemben.

Nagyvárad város választó közönsége ítélte, de nem Barabás Béla felett, hanem a Tiszakorszak felett, amelyet 1901-ben épen Tisza Kálmán megbuktatásával eltemetni törekedett.

És ez az ítélet, melynek akkordjai még most is füleinkbe csengenek, komolyan, határozottan mondja, hogy a Tisza-uralom lejárta magát, új időt, új korszakot várunk, amelynek zászlóvivője nem a Tisza név lesz, hanem a józan értelem, a tiszta becsületesség, a nemes eszmék előre törekvése, a nemzeti aspirációk megvalósítása.

A Tisza-uralom nem volt képes a nemzeti aspirációkat előbbre vinni — a megvalósulás felé.

Tisza Kálmán 14 évi kormányzata a nemzet megerősödésének fejlődését elő nem segítette, nem láttunk egyetlen lépést sem a külképviseletben, sem a hadseregben, sem a kereskedelemben; az egész idő alatt csak annyi történt, amennyit egy gazda a vagyonával csak azért tesz, hogy ne mondassák reá: dologtalan! tunya! renyhe!

Ami a 14 éves kormányzat alatt megtörtént, az közjogilag visszafejlődés, nemzetgazdaszilag vesztéglés, politikailag erkölcstelenség volt.

A Deák Ferencz alkotásából egyetlen egy részlet sem domborított ki és nem azért, mert a közjogi ellenzék az ő örökös támadá-

— Talán el felejtetted már, hogy abban egyeztünk meg, hogy apánkról közösen gondoskodunk. Azt hiszem, elég jogos a követelésem, ha megkérem tőled az orvosság felét?

Csend állott be egy pillanatra. Az ifju Pinguet fejét rázta, majd pedig kérdőleg nézett a feleségére, a ki rikácsolva, durván jelentette ki:

— Ez nem a mi hat hónapunk. Semmi közünk sincs a dologhoz.

Férje azonnal csatlakozott felesége nézetéhez, mire aztán megindult a vita a három ember között. Filotte azt állította, hogy az orvosság ára nem tartozik hozzá a rendes ellátás költségeihez, de az ifju Pinguet nem akarta elfogadni ezt a bizonyítást.

— Nem, — mondá szabadkozva, — az öreg most nálatok van, ti gondoskodjatok mindenről. Egészen más, ha itt lenne mi nálunk.

Felesége pedig egyenesen avval vádolta őt, hogy azért beteg az öreg Pinguet, mert nem adnak neki enni, nem gondozzák, amire azután Filottet végképp elhagyta a türelme, s nagy mérgesen odacsapta a receptet az asztalra.

— Nesze hát, — mondá sógorának, — itt van a recept, csináltasd meg magad. Utóvégre is a te apád, nem az enyém!

Az ifju Pinguet most látszólag alább hagyott egy kicsit, s nyugodtan szólt a sórorához.

— Nézd sógor! Ne vedd olyan szó szerint a dolgot és hogy bebizonyítsam, hogy nem vagyok én olyan rossz ember, hát nem bánom, megfizetem az orvosság felét, de csak úgy, ha az öreg meggyógyul.

Ezzel az ígérettel távozott el most Filotte városba, s miután hosszas alkudozásával valószínű próbára tette a gyógyszerész türelmét, hazafalé indult a gyógyszerrel.

— De késő jössz — fogadta őt a felesége

— Hogyne jönnék későn — mondá Filotte ebben a rossz időben. Hanem itt van az orvosság, négy frankot és négy sout fizettem érte!

— Most már megihatod magad — modta neki az asszony — Szegény papa két órával ezelőtt meghalt.

— Teringettél! Hát nem tudott várni még egy kicsit. Milyen kár ez. Mi lesz most az orvossággal?

— Ugyan hagyj fel már avval az orvossággal — mondá neki felesége, miközben kötevényével szaritgatta könyeit — Szegény jó öreg. Olyan csendes ember volt szegény, sohasem bántott senkit s olyan jól megőrizte a tyukokat.

— Az már mindegy most — sopánkodott tovább Filotte — hanem most kárba veszett az a drága orvosság! Oh! Oh!

III.

Két nappal később, amikor az ifjabb Pinguet eljött feleségével a temetésre, Filotte karfonogta őt, kivezette a konyhába s ott a polcon levő orvosságos üvegre rámutatva, így szólt hozzá:

— Négy frankot és négy sout fizettem érte. Itt a számla. Add meg a felét.

— Egy fityinet sem fizetek — felelé az ifju Pinguet — nem vagyok adósod!

— Mit beszélsz? — kérde Filotte. — Hát nem megegyeztünk, hogy közösen fizetjük az orvosságot?

— Igen, igen, — mondá az ifjabb Pinguet — de csak abban az esetben, ha használ az orvosság. Nos, hát használt?

— De...

— De hát használt? Vett be csak egy kanállal is belőle? — kérdezte tovább az ifju Pinguet.

— Nem vehetett be, mert akkora már meghalt — mondá Filotte.

— No látod, hát akkor minek dobtad ki haszontalanul a pénzt — felelte sógorának az ifju Pinguet, miközben a koporsó felé fordulva mondta.

— Szegény jó atyám! Látod sógor, ő nem dobott volna ki olyan könnyen az ablakon négy frankot és négy sout, mint te!

saival fenyegette az 1867-ben elfoglalt alapot, hanem azért, mert a Tisza név egyértelmű a Bécs-felé való engedékenységgel, téveteg, imbolygó léptekkel való haladással.

Most, amikor Hlatky Endrét megválasztotta a szavazók nagytöbbsége, rámutatott arra, hogy a multtal szakítani kíván és behatolja azt a sirt, amelybe egy nehéz korszak feküdt, illetve hajtotta fejét — örökálmra.

De egy áll.

Az, hogy a Tisza-uralom egy nemzedéket nevelt, melynek célja nem a tudás, nem a társadalmi tudományok tényleges művelése, hanem a hit a kormány mindenhatóságában, bizalom a kormány erejében, támogatás addig, míg a hit és bizalom törékeny edény módjára szét nem zúzódik, hogy legyen belőle értéktelen cserép.

Ezzel szemben a 67-es alappal szemben álló ellenzék nevelt egy másik nemzedéket, a mely nem kér, nem könyörög ma már, mint a vénék tették, hanem követel és elégedetlenségét kifejezésre juttatja ott kint a szabad ég alatt és elsöpri a hit és bizalomban megingott kormánypartot.

Gróf Tisza István a nemzetet hívta fel ítélőbirónak tettei felett.

És amíg itt Nagyváradon a mult időt hantoltuk el, hogy álmait ne háborgassa semmi annak a szomorú időnek, a nemzet csikorgó hidegben, telve szent lelkesedéssel, összezúzta a bálványoltárokat, hogy helyökbe a nemzeti aspiratiók oltárát állítsa fel.

— Te akartad így Dandin György! — mondja Miliere egyik vigjátékában.

— Te akartad így, miniszterelnök — mondják a választók országszerte és hatalmas erővel állítják fel mindenfelé a bálványistenek romjain az új élet, a nemzeti akarat oltárait.

Ne értse félre szavunkat senki sem!

Mi azt hisszük, hogy a szabadelvűpart megérett arra, hogy nevet változtasson, de ne csak nevet, hanem programjának tartalmát, lényegét szintén változtassa meg, mert az a név nem jó formában alakult azzá, amivé nőtt.

Nagy reményeket fűztünk hozzá és kiderült, hogy a tartalmatlanságot elfödte előlünk a név mint köpönyeg, amelynek immár elnyűtt rongyai nem képesek biztos takaróul szolgálni az alámenekülő hitnek és bizalomnak.

Ne értessünk félre!

Mikor mi a mult korszak emlékeit elföldeltük itten Nagyváradon és a sir felett átnyújtottuk a mandátumot az új korszak erőteljes emberének, tettük ezt abban a tudatban, hogy a férfias akarat, a józan értelem és tudás, a politikai morál, (amelynek jelentőséget sokan nem tulajdonítanak!) az emberszeretet annyira összpontosul benne, hogy annak megnyilvánulását nem fogja meggátolni az a felsőbb akarat sem, melynek ehez a mandátumhoz semmi köze sem volt.

Az ítélet minden irányban a Tisza név ellen döngött.

Sinopsus.

Orosz forradalom.

Terjed a sztrájk.

Moszkva, jan. 27. A moszkva-kazáni vasut műhelyeiben Torrovo állomáson ma beszüntették a munkát. Hir szerint a moszkvai műhelyekben is bekövetkezik a sztrájk. A gáz-

gyárakban ismét dolgoznak. Ott, ahol történt intézkedés a munkások védelmére, ott tovább dolgoznak.

Ezért sok nagy gyár fenntartotta üzemét, de a sztrájk területe nagyobbodik. Az utcai forgalom élénk. Ma három ujság nem jelent meg. Holnap a ruszkaja Pravda sem jelenik meg. Az Ivanov-vosznenszszkii iparhatósági kerületben az a hír érkezett, hogy az ottani gyárakban ma este kezdődik a sztrájk. A munkások nyugodtan viselkednek.

Kiev, jan. 27. A város hangulata izgatott. Hir szerint 29-én általános munkássztrájkot proklamálnak. A városi lakosság ellátja magát liszt, kenyér és petróleumkészlettel. Ennek folytán a város kereskedelme élénk. Ma reggel óta a víztornyot egy gyalogos század őrzi. A gyárak beszüntették üzemüket.

Összeütközés a rendőrséggel.

Bécs, január 27. Egy könyomatos hire szerint tegnap este egy szocialista csoport tiltakozó gyűlést tartott az orosz események ellen, amely után a gyűlésen résztvevők összeütköztek a rendőrséggel. A rend csak jó idő mulva állott be. Néhány embert letartóztattak.

Visszaérkezett finnek.

Helsingfors, január 27. Az orosz czar engedelme folytán visszatérő finnek ma érkeztek vissza a két Creutz gróf kivételével, akiket letartóztattak és őrizet alatt Hanggolba szállítottak, hogy innen visszavigyék őket Stockholomba.

Megjelennek az ujságok.

Pátérvár, jan. 27. A pátérvári hírlapok szerkesztőinek gyűlése alhatározta, hogy a lapokat ismét megjelentetik és hogy a zavarokról csak hivatalos jelentéseket közölnek minden egyéb magyarázat nélkül.

Megszűnt sztrájkok.

Pétérvár, jan. 27. A Putilov-művek munkásainak bérkifizetése még mindig tart. A munkát még nem kezdték meg. Rendzavarás ma nem volt. Azt hiszik, hogy a König-féle papirgyárban ismét megkezdik a munkát. A Nobel-féle petróleumgyár sztrájkja tegnap véget ért. A kőolajat szállítják. A császári színházakat három napi szünet után ismét megnyitották.

Felhívás a munkásokhoz.

Odessza, január 27. A városkapitány hirtetést bocsátott ki, amelyben a munkásokat felszólítja a munkába állásra. A sztrájk csak Japánnak és titkos barátainak használ, valamint a külföldi gyárosoknak és apasztja a háboru folytán különben is apadt termelési tevékenységet. A háboru apasztotta az odesszai kereskedelmet, mert megszűnt a kivitel a távol Kelet felé. Ezt bizonyítja, hogy Japán minő piacokat akart Oroszországtól elvonni. Mindenki kívánja a háboru végét, de ez nem történhet dicstelenül és a piacok elvesztésével. Oroszország nem akarta a háborut, nem is volt arra elkészülve, de a megtorlás ideje elérkezett. Ezért a munkások békésen és jobb idők reményében álljanak ismét munkába.

Borpat, jan. 27. Kétezer főnyi néptömeg kormányellenes tüntetést tartott. A tüntetők bevették a rendőrségi hivatal ablakait, de szétverte őket a rendőrség. A tüntetésen asszonyok is vettek részt.

Bécs, jan. 27. Egy könyomatos hire szerint tegnap este szocialista csoport tiltakozó gyűlést tartott az orosz események ellen, a mely után a gyűlésen résztvevők összeütköztek a rendőrséggel. A rend csak jó idő mulva állott be. Néhány embert letartóztattak.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Jan. 29. Kath. Kör közgyűlése.

Febr. 12. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr Károly Irén Előadása.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárűnnepélye (estélye.)

* **Oda van egy millió forint.** Bihar-vármegye az 1884. évben a bihari helyiérdekű vasutra 700,000 frtot, a belényesi vasutra 300,000 frtot adott. Most, 20 év mulva vették észre a vármegyén, hogy ezen óriási összegekről a megfelelő törzsrészevényeket nem kapta meg a vármegye. Átirtak a vasut társaságokhoz, hogy a hozzájárulásnak megfelelő törzsrészevényeket pótlólag szolgáltatassák ki. A bihari helyiérdekű vasut társaság már megadta a választ a vármegyének. Nem akar tudni semmit a 700,000 forintról szóló törzsrészevények kiadásáról. Ezt az összeget szerintők a vármegye nem törzsrészevények ellenében, hanem egyszerű hozzájárulásként adta, az akkori törvény értelmében. Különben is a kereskedelmi miniszter az engedélyezési eljárás folyamán azt kívánta, hogy a 700,000 frtból 300,000 frt törzsrészevényekben a magyar kir. államvasutaknak adassék forgalmi eszközökre, 400,000 frt pedig névértékű törzsrészevényekben a vasut tartalék-alapra engedessék át. Az engedélyezési eljárás folyamán Beöthy Andor alispán és Tisza István megyebizottsági tag, akik a vármegyét képviselték, az összegek átengedésébe beleegyeztek. A bihari vasuttársaság kijelenti, hogy a megye részére a törzsrészevényeket különben sem lehet átadni, mert ezek már elsőbbségi részevényekre alakították át s törzsrészevények felett a vasuttársaság nem rendelkezik. Kérje a vármegye a minisztert, hogy a közutak jókarban tartására nézve, más módon segítsen a vármegyén. — Egy millió forint tehát oda van a vármegye utadó alapjából, a megyei közutak pedig rosszak. Annak idején azért adták az egy millió forintot a vicinális vasutnak, hogy a vasutak kiépítése után kevesebb költség kell a közutak fenntartására. Most aztán sem törzsrészevény nincs, sem az utak fenntartására nem rendelkeznek költséggel. Ilyen eredményeket szül a multban követt könnyelmű gazdálkodás.

* **Andersen századik születés-napja.** Mint Kopenhágából jelentik, Dániában országos mozgalom indult meg abban az irányban, hogy Andersenék, a nagy meseköltőnek századik születése napját e év április 2 án nagy ünnepségekkel fogják megünnepelni.

* **A megyei telefon kibővítése.** Bihar-vármegye törvényhatósági bizottsága a megyei telefonhálózatot kiakarja bővíteni 27 új központtal, 123 előfizetővel. A kereskedelemügyi miniszter azonban csak részben akarja most teljesíteni a vármegye ezen óhaját. Ugyanis a bővítés 262,000 korona költségbe kerülne. Ebből a vármegye fedezne 15,000 kor. áramkörök után továbbá viseli a szükséges oszlopok beszerzését és munkaköltségeit; — a községek és állomás berendezések után megtérül 135,000 korona, tehát az államra 112,000 korona költség-háramolna. A miniszter 1905-ben ilyen nagy összeget nem tud átvenni, hanem hajlandó oly arányu fejlesztésre, hogy az évben az állam

legfeljebb 50'000 koronát fedez, a több öszszegyet 1906-ban engedélyezi.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Baranyi István* székelyhídi királyi járásbírói aljegyzőt ugyanezen járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

* **Elhunyt alügyész.** A nagyváradi királyi ügyészségnek gyásza van. Egyik kiváló képzettségű tagja *Buday Antal* királyi alügyész tegnapelőtt este rövid szenvedés után meghalt. Budayt három hónappal ezelőtt helyezték Nagyváradra s már e rövid idő alatt kiérdemelte tudásával és szorgalmával kartársainak szeretetét. Az elhunyt néhány nappal ezelőtt meghült s betegségéből tifusz keletkezett, mely rövid idő alatt végzett az erőteljes ember életével. A haláleset az egész városban ószinte részvétet keltett s már is számos koszorút küldöttek az elhunyt ravatalára. Az elhunyt haláláról a következő gyászjelentéseket adták ki:

Özv. *Buday Antalné* szül. *Zilahy Olga*, ugy a maga, mint gyermekei: *Tibor Lajos* és *Zoltán*, valamint az alulírott szerettei nevében is fájdalomtelt szívvvel tudatja, a hön szeretett férj, apa, fiu, testvér, vő, sógor és rokonnak *Buday Antal* kir. alügyésznek, életének 33-ik, boldog házasságának 6-ik évében, folyó hó 26-ikán, délután 5 órakor, a halotti szentségek ájtatos felvétele után bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogultnak porlandó részei folyó hó 28-ikán, délelőtt 11 órakor fognak a *Lukács György-utca* 43-ik számú gyászháznál leendő beszertelése után a róm. kath. egyház szertartása szerint a várad-olaszi-i sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyanaz nap délelőtt 10 órakor fog a premontrei-rend templomában az *Egek Urának* bemutattni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1905. január hó 26. Aldás és béke lengjen porai felett! Dr *Buday Józsefné* szül. *Ajtay Jolán*, *Herczegh József*, *Zilahy Klára* férj. *Vancsa Lajosné* *Buday Alajosné* szül. *Berthóty Erzsébet*, *Zilahy Tibor*, *Zilahy Lajos*, *Zilahy Ilonka*, *Vancsa Lajos* sógorai és sógorónói. *Buday Olivér*, *Buday László*, *Herczegh Klára*, *Herczegh Annuska*, unokaöcscsei és unokahugai. Özv. *Buday Józsefné* szül. *Brandt Róza* édes anyja. *Zilahy Lajos*, ipa. *Zilahy Lajosné* szül. *Takácsy Nagy Ilona* napa. Dr *Buday József*, *Buday Anna* férj. *Herczegh Józsefné*, *Buday Alajos*, *Buday Róza*, *Buday Sándor*, *Buday Mariska*, *Buday Agnes*, *Buday Gusztáv* testvérei.

A nagyváradi kir. ügyészség tagjai mély megindultsággal tudatják, hogy *Buday Antal* kir. alügyész 1905. évi 26-án meghalt. Emlékét fájó szívvvel őrizzük!

* **Uj ügyvéd.** Dr *Stern László* a nagyváradi jogász fiatalág tagja a napokban tette le Budapesten kitünő sikerrel az ügyvédi vizsgát s legközelebb Nagyváradon fogja megnyitni irodáját.

* **Gyermek-védelmi pótadó.** Biharvármegye legutóbbi közgyűlésében fél százalék pótadó kivetését határozta el gyermek-védelmi célokra. A belügyminiszter a vármegye ezen határozatát jóváhagyta.

* **Elfogott betörő.** *Balogán Toma* Miklós rovott multu notorius betörő, ki egy hónapja szabadult ki a fegyházból, tegnapelőtt éjszaka a pecze szőlősi *Kasza-féle* malomba be akart törni. A házbeliek azonban tetten érték, mire *Balogán* forgópisztolyt rántott és csak nagynehezen tudták legyűrni. A veszedelmes embert a rendőrség tegnap átadta a csendőrségnek.

* **Élve eltemetett munkások.** Megrendítő eset történt minap a tolnamegyei *Báta* és *Györköny* községekben. Mint tudósítónk írja, minkét községben szegény munkás-emberek vesztették életüket *Báta* községben *Ramelech Ferencz* stajer-oroszági illetőségű kutató mester

a község részére kutat ásott. Ebben a munkájába segítségére volt *Greber Antal*. Már 18 méter melyen ástak lent a föld gyomrában, amikor a saját vigyázatlanságuk folytán a meglazult föld feletük beomlott s mindkét embert eltemette. A szerencsétlenséget, amely még a délelőtti órákban történt, csak este vették észre, amikor aztán rögtön hozzáfogtak a beomlott földtömeg kiszedéséhez, de csak másnap délután sikerült a két ember összetört hulláját megtalálni. Szívszaggató jelenet volt, amikor a szerencsétlenül járt két munkás holttestét kihúzták. Özvegyeik és gyermekeik ott lesték már őket egész nap s amikor megtalálták, az összetört holttesteket, a fájdalomtól a holttestekre borultak és csak nagynehezen tudták eltávolítani őket. — A másik szerencsétlenség *Györköny* községben történt, hol *Koch József* a község határában készített kutat néhány társával. A 22 méteres kut fenekén a falazat kirakásával foglalkozott, miközben a támaszték nélkül állott földfal beomlott s eltemette a kut fenekén dolgozott embert. A szerencsétlenség után rögtön hozzáfogtak a mentési munkákhoz, de csak, 12 órai nehéz munka után sikerült a holttestet kiszabadítani a föld alól. Mind a két szerencsétlenség ügyében a hatóság elrendelte a vizsgálatot.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a belényesi iparos ifjak önképzőkörének alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta.

* **Megtámadott karmester.** *Neszmélyi Izsó*, a Sas orfeumbeli karnagy szerdán *Hercz Sándor* szinpadi szolgát hanyagsága miatt megszdta. *Hercz* másnap ráesett *Neszmélyire* és egy szódásüveget szétvert a tején. Eljárás folyamatban.

* **Tolvaj krónika.** Özv. *Liber Dávidné* kofa *Szacsavay-utca* 5. szám alatti lakása padlásáról 62 drb. nagy és 60 kis czirokseprűt loptak el. A tolvajt *Barta Pali* András 19 éves faczér cseléd személyében tegnap elfogta a rendőrség. — *Tóth József* kőművessegéd *Sándor* nevű bátyjával és *Medér János*, valamint *Kéri Mihály* nevű társaival a nagyvásártéri *Steier-féle* korcsmában mulatott kedden. Hazatérőben *Kéri* karonfogta *Tóth Józsefet* s ez csak otthon vette észre, hogy kétszáz néhány koronát tartalmazó pénzes erszénye kabátja zsebéből eltűnt. Panaszára eljárást a rendőrség folyamatba tette.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Az aszfaltbetyár.
Vasárnap; d. u. A kis püspök, este Az aszfalt betyár.

Az aszfaltbetyár. Ma lesz a Szigligeti színházban *Faragó* énekes bohózatának Az aszfaltbetyár-nak a premierje. Nagy buzgalommal készült a darabra az énekes személyzet. A mai premier főszerepeit *Agnelly Irén*, *Garzó Adél*, *Hidy Irén*, *T. Pogány Janka*, *Bérczi, Tihanyi*, *Horváth*, *Bognár*, *Krasznay*, *Szatmáry* játszák.

A kis püspök. Vasárnap d. u. *Lovassy Andor* bohózata kerül színre az ismert szereposztásban.

Este az Aszfaltbetyár megy rendes helyárrakkal.

Frizzo átváltozó művész, ki most Debreczenben játszik óriási sikerrel, a jövő héten megkezdí néhány estére terjedő vendégszereplését Váradon, egészen új műsorral.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 29. Református bál a Fekete Sas nagytermében.

Február 2. A biharmegyei nőegylet álarozos bálja a Csarnokban.

Február 5. A kath. legényegylet bálja a Zöldfában.

Február 8. Várad-velencei kath. kör bálja a Zöldfában.

A biharmegyei nőegylet álarozos bálja.

A biharmegyei és nagyváradi nőegyletnek f. évi február hó 2-ik napján a kereskedelmi csarnok termeiben rendezendő zártkörű álarozos bálja iránt rendkívül nagy az érdeklődés s előre mondhatjuk, hogy oly fényes látványosságban rég nem volt előkelő közönségünknek része, mint aminőt ezen táncmulatságban fognak élvezhetni. A szebbnél szebb s pazar kiállítású jelmezek, miknek kiállításában városunk hölgyei és urai buzgólkodnak, páratlan látványt fognak nyújtani. Az egylet elnöksége özv. *Báró Gerliczy Félix* nével az élen mindent elkövet a mulatság sikerében. Jegyek a jelmezek részére *Mazzy Mihály* közjegyző irodájában válthatók; az estély tiszta jövedelmét az egylet női menháza javára fogja fordítani.

Református-bál. A nagyváradi ev. ref. egyházközség 1905. évi január hó 29-én, a »Fekete Sas« szálloda termeiben, az ev. ref. felekezeti iskola visszaállítási alapjának növelésére zártkörű református bált rendez. Belépő-jegy személyenként 2 korona. Kezdeté fél 9 órakor. A mulatság élen nagy intéző és táncrendező bizottság áll.

TÁVIRATOK.

A választásokhoz.

— Erkezett éjjel 1 órakor. —

Budapest, jan. 27. (Saj. tud. táv.) *Técsón:* *Keglevich István* gróf szabadelvűpártit választották meg nagy szótöbbséggel.

Olaszliszkán *Andrássy Gyula* gróf disszidens győzött nagy szótöbbséggel *Ballagi Géza* szabadelvűpártival szemben.

Zala-Egerszegén *Farkas József* néppártit választották meg, kinek ellenjelleltje *Veszter Imre* szabadelvűpárti volt.

Világoson *Csicsó-Pop* dr román nemzetiségi jelöltet választották meg a szabadelvűpárti *Bogdánffy Bélával* szembe.

A *szalkai* kerületben *Kovács Ernő* függetlenségi lett megválasztva *Konkoly-Thege Sándor* szabadelvűpártival szembe.

Maros-Vásárhely I. kerületében *Sándor János* szabadelvű párti lett megválasztva.

Deésen *Dániel Tibor* szabadelvűt választották meg.

Dobrán Cs. *Lázár László* szabadelvű párti lett a képviselő a román nemzetiségi jelölttel szemben.

Magyar-Láposon *Papp Sándor* szabadelvűpártit választották meg.

A *putnoki* kerületben *Putnok Mór* függetlenségi lett a képviselő.

Gyertyó-Szent-Miklóson *Sümeghy Vilmos* függetlenségi lett képviselővé megválasztva.

Udvardon *Zichy Miklós* függetlenségi győzött.

Maros-Vásárhelyen a II. kerületben *Bedőházy János* függetlenségit választották meg.

Veszprémben Horánszky Lajos szabadelvű lett megválasztva.

Ocsán Buszka István függetlenségét választották meg

Pétervásári kerületben Károlyi Mihály gróf disszidens lett a képviselő.

A választások eredménye.

Budapest, január 27. (Saját tud. táv.) Eddig összesen 392 választás eredményét ismerjük; nevezetesen megválasztottak:

- 149 szabadelvű,
- 155 függetlenségi,
- 24 néppárti,
- 24 disszidens,
- 7 pártonkívüli,
- 9 újpárti és
- 7 nemzetiségi képviselőt,
- 12 kerületben pótválasztás,
- 5 kerületben kettős választás lesz.

Vagyis 149 szabadelvű pártival szemben áll 219 ellenzéki és 7 nemzetiségi képviselő.

Tisza lemond.

Budapest, jan. 27. (Saját tud. táv.) Tisza István gróf miniszterelnök holnapután Bécsbe utazik, hogy át adja a királynak lemondását. Tisza utódjairól a hírszerint — négy politikust fog ajánlani: Vekerle Sándort, Andrássy Gyulát, Széll Kálmánt és gróf Csákyt.

Osztrák politikusok a helyzetről.

Budapest, jan. 27. (Saját tud. táv.) A mostani választások eredményét az osztrák politikusok két szempontból bírálják el. Ha az ellenzék megerősödve kerül be a parlamentbe, akkor meg kell adni mind azt, mihez a magyar nemzetnek joga van.

Az ellenzék megerősödése — másik szempontból — a 67-es politika elavulását jelenti. Ha a 67-es alapon nem lehet kormányozni Magyarországon, akkor fel kell bontani az összes eddig megkötött kereskedelmi szerződéseket, mert azokat új alapokra kell fektetni.

A personál unió elkerülhetetlen. Egy cseh képviselő szerint pár évig még lehet halasztani azt, hogy Magyarország az eddigi közös ügyekben különváljon Ausztriától, de csak úgy, ha a két állam kölcsönös szerződést köt erre az időre.

Tiszának — a bécsi politikusok szerint — okvetlenül buknia kell. Ha utána bár ki kerül is a kormányra, nehéz lesz Ausztriára a helyzet, mert az ellenzék nehézségeket fog támasztani a kvóta arány megállapításánál és a katonai ügyekben.

Elhunyt püspök.

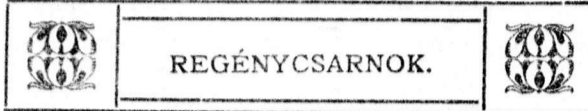
Bécs, jan. 27. (Saját tud. táv.) Schneider dr. címzetes püspök éjjel után elhunyt.

A háboru.

A japánok támadnak.

London, január 27. A Reuter-ügynökségek Kuroki főhadiszállásán lévő tudósítója táviratozza Fuzanon át 26-án: A nyugat felől

egész napon át szakadatlanul heves ágyutüzeltést hallottak. Ugy látszik, nagy ütközet folyik. Ideérkezett hírek azt mondják, hogy az oroszok a Hunhon a japánok bal szárnya körül átkeltek. A japán csapatok támadni kezdtek.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva. 37

Azt hiszem, ezt atyám is észrevette, mert élesen nézett Bertire s kevés idő múlva kiküldött engemet a sátrából.

— Édes Dórá, te halvány vagy és fáradtnak látszol, nem engedem, hogy a kis ápolónóm beteggé tegye magát, — mondá kedves mosolyával s szokott gyöngédségével megsimogatta az arcomat. De nem engedte, hogy megcsókoljam, hanem küldött lovagolni, vagy sétára, hogy piros rózsákkal arcomon jöjjenek vissza hozzám.

Engedelmeskedtem, de nem mentem nagyon messze. Fájt a fejem, fáradtnak és szomorúnak éreztem magamat. Lementem egy kissé a folyóhoz, ott leültem s fejemet egy kidőlt fára hajtva, álmodozó, bágyadt szemmel néztem a vizet. A folyó partja tele volt tarka virágokkal, gépiesen szedtem egy csomót s egyenkint a vízbe dobtam.

Ralf ott talált, midőn alkonyatkor, sokkal hamarabb, mint rendesen, a munkából visszatért s együtt mentünk vissza a sátorhoz. De a bejárónál elvált tőlem, hogy a kaffereknek valami rendeletet adjon. Midőn belétem a sátorba, Berti és atyám beszélgettek. Nehány perczig állottam az ajtóközben, mielőtt észrevettem s egy-két mondatot meghallottam a beszélgetésből. Berti nagyon komoly volt.

— Mindent megteszek, a mit tehetek, — mondá. — Készséggel fogadom el a megbízást. S ha elérkezik a nap, midőn ártatlanságom bebizonyul s szeretetemmel együtt mocsoktalan nevet ajánlhatok fel neki . . . ha ez a nap elkövetkezik és őt még szabadnak találom . . . emlékeztethetem-e őt arra, hogy az ön beleegyezését bírom?

— Beleegyezésemet teljes szívvvel adom, — válaszolt atyám, s élénken nyujtotta kezét Bertinek.

— Mi az, Dórá, itt vagy? — kérdezte. — Nem látalak bejönni.

— Épp most jöttem be, — válaszoltam sietve.

Éreztem, hogy Berti rám függeszti a szemét s tudtam, hogy piruló arcomról gyanítja, hogy hallottam utolsó szavait. Nem mertem rá nézni, de éreztem, hogy szeméi fölragyogtak.

— Dórá, kellemes sétát tettél? — kérdezte. — Drágám, jöjj hozzám, és olvass fel valamit, ha akarod . . . De nem — ne ülj ily közel . . . inkább beszéljünk . . .

Fölösleges hosszasan elmondanom a következő négy nap történetét. E borzasztó napokon félelem, kínzó kétségkedés és tompa, érzéketlen kétségbeesés váltakozott. Az orvos kétszer jött el, de elejétől kezdve nem bízott atyám felgyógyulásában, a mint később Berti megvallotta. A láz nagyon gonosz természetű volt és atyám nem volt már fiatal ember, tehát nem volt elég ereje küzdeni ellene.

Berti és Ralf, mind a ketten nagyon szívesek és figyelmesek voltak irányomban s bánatom könnyítésére mindent megtettek, a mit csak tehettek. Különösen Berti volt hozzám nagyon jó: nem próbált rábeszélni, mint eleinte Ralf, hogy menjek ki a sátrából, vagy fekdjmem le és aludjam. Berti mindig tudta, megérezte, hogy mire van szükségem, hogy mikor szóljon és mikor hallgasson.

— Dóra, beteggé teszi magát, jöjjön, fogadjon szót, nyugodjék egy kicsit, Berti vagy én ott leszünk atyja mellett, — szokta Ralf mondani, a mire én türelmetlenül ráztam fejemet s meg sem akartam hallgatni.

(Folyt. köv.)

Szigligeti-Színház.

Ma, szombaton 2905 január 28-án, színe kerül a

Az aszfaltbetyár.

Vigjá ék.

HELYEK: Nagypáholy 14 koron. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Kőrszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill. Közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. U. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor!

Holnap, vasárna, január hó 29-én:

délután

Kis püspök.

Operett.

este

Az aszfaltbetyár.

Vigjáték.

KÖZGAZDASÁG.

A chilisalétrom alkalmazása.

A chilisalétrom a legkönnyebben oldható nitrogéntartalmú műtrágya. Hibája az, hogy nagyon higroszkopikus só, az az a levegőben levő nedvességet gyorsan magába szívja s kiszáradva megkeményedik a mi baj, mert minél finomabb állapotban van annál jobb. Ezért ha nagyon összeálló, darabos el kell aprózni, mert így könnyebben és egyenletesebben szórható ki. A chilisalétrommal épen gyors hatása miatt nagyon ovatosan kell bánni, mert ha helytelenül alkalmazzuk ártalmára válhatik a növényzetnek. A chilisalétrommal a lehető leggyorsabb hatást érhetjük el az összes műtrágyák között s éppen ezért azt egyszerre nagy mennyiségben ritkán szokták alkalmazni, hanem csak kisebb adagokban s inkább többször egymásután.

A chilisalétrom nedves csapadékos években s nehezebb nyirkos talajnemeken mindig jóval nagyobb szokott lenni, mint száraz időjárás mellett, avagy szárazabb homokos talajon. Könnyű homokos talajunkon elővigyázatosan kell bánni a silisalétrommal s holdanként 50 kgnál többet ne szórassunk ki, mert csapadék hiányában nem bír feloldódni s így a növény gyökérzetére károsan hathat. Nehéz mély rétegű nyirkos talajnemeken bátran alkalmazható minden káros hatás nélkül 100—120 kg. is s ilyen körülmények között ki is fizeti magát. Könnyű talajnemeken kis mennyiségben 2—3 heti időközben s 2—3 adagban szórandó ki.

A chilisalétrom egyenletes kiszórására nagyon vigyázni kell s ezen célra gyakorlott vetőembert használjunk, s olyant ki a legkisebb mennyiséget is egyenletesen képes kiszórni. Őszi veteményeknél a chilisalétrom tavasszal szórandó ki, akkor, ha már a vegetatio megindult. Tavaszaknál legjobb úgy járni el, hogy a három részre osztott chilisalétrom mennyiségnek egyharmadát vetés alkalmával, vetés után szórjuk ki s mindjárt beboronáltatjuk, a másik egyharmadrészt valamivel később a keleskor s az utolsó egyharmadot ezután 2 hétre szórassuk ki.

A chilisalétrommal számtalan kísérlet történt már, melyek eredményei a következő főbb pontokban foglalhatók össze: Az agyag és homoktalajok nitrogén-szegények szoktak lenni. A kapásnövények sok nitrogént igényelnek. Fokozatosan alkalmazott chilisalétrommal

terméseredmények jelentékenyen növelhetők. Ha a talaj nitrogénben szűkölködik, a növényzet igen megsínyli azt, ha más tápanyagok nem is hiányoznak belőle.

Az összes nitrogént tartalmazó műtrágyaféleségek drágának mondhatók a többi műtrágyákkal szemben, kivéve a chilisalétromot, amelyben aránylag legolcsóbban vásároljuk a nitrogént.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, jan. 27.

Buza ápr.-re	19.98
Buza okt.	17.30
Rozs ápr.-re	15.40
Tengeri májusra 1905.	14.84
Zab ápr.-ra	7.59
Repce aug.-ra	99.61

Értéktőzsde.

Budapest, jan. 27.

Oszrákhitelrészvény	512.94
Magyar hitelrészvény	806.50
Leszámloló bank	464.50
Rimamurányi	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut	569.50
Városi villam s vasut	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905. 27-én

Magyar aranyjárdék 4%	118.60
Magyar koronajárdék 4%	19.74
Magyar koronajárdék 3 1/2%	98.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	89.75

Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcson	214.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	165.—
Osztrák járadék papirban	99.90
Osztrák járadék ezüstben	100.—
Osztrák járadék aranyban	11950
Osztrák korona járadék	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek	157.75
Osztrák magyar bankrészvény	16.30
Magyar hitelbank részvény	79.1—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	9.75—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	64.750
20 frankos arany (Napolendor)	19.08
Német hirodalmi márka	117.45
London vista	240.10
Páris vista	95.57
20 márkás arany	11

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segély-szövetkezet“

10-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet“ 1905. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1907 év végéig tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s

az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyerevény-osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/8 részét 6% os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr) beiratási díj fizetendő és egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjai, valamint mindazokat, kik az 1905. január 3-tól kezdődő 10-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz. *mielőbb* jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1904. november hó.

A »Polgári takaré- és segély-szövetkezet« igazgatósága.

A 10 évtársulat befizetési napjai:

kedd délután . 3—5-ig.
szombat d. u. . 3—5-ig.

A szövetkezetnek ez időszertint 2000 tagja van.

mintegy 35000 üzletrészszel.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

bábi meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyújt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpaddás nélküli műfogakat készít kezeség mellett.

SZÉKELY KÁROLY

975.

fogtechnikus,

Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utca. 15. sz.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

NAGYVÁRADON, Fő-utca elején.

Modern lakás, szálloda és kávéház berendezések iparművészeti vállalata. Telefon: 421 sz.

Elegáns matt és fényezett

BUTOROK

jutányos gyári árban.

GYÁRTELEP: BÉKÉSCSABÁN.

Raktárak: Nagyvárad, Baja.

A közelgő
Farsangi ünnepekre

ajánlja:

MOLNAR LAJOS

Nagyvárad, SCHLAUCH-TÉR 18. sz. lakos

saját termései

nagyvárad- és ménesgyoroki-borait palackosan és hordóban.

Hordóborok:

Nagyvárad-uj-bor, fehér HI-je 18 forint
Ménesi vörös-bor, ó > 50 frttól feljebb
Ménesi sanvignor fehér aszúbor > 80 forint

Üvegezett borok:

Nagyvárad-uj fehér bor	1 lit. üveg	—32 kr.
ó	1	—40 >
1900-as úrmós ó	1	—40 >
Ménesi Kadarka, vörös	0.7 lit. palack	—90 >
Cabernet	0.7	1— >
Sanvignor	0.7	1.10 >
	0.5	—75 >

Tíz üvegen felüli rendelést házhoz szállítok.
Telefonszám: 406.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értési i a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legelőnyösebb 3-4 watt fogyasztással egy-egy-nyáknént, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** hon. tyos (matt), sínes, fényképező lámpák és mindenemű izzólámpa külön-gességek ugyancsak kart-ll áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamos motorok eredeti gyári árak mellett, ivlámák

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja:

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

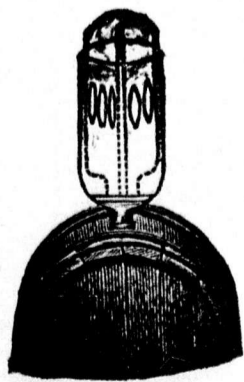
Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen.

Lőrincz Mór Nagyvárad Bémer-tér.

«Grammophon beszélő gépek és lemezek főraktára.»

Fegyverek, revolverek, törös botok, boxerek s mindenféle védelmi eszközök nagy választéka.

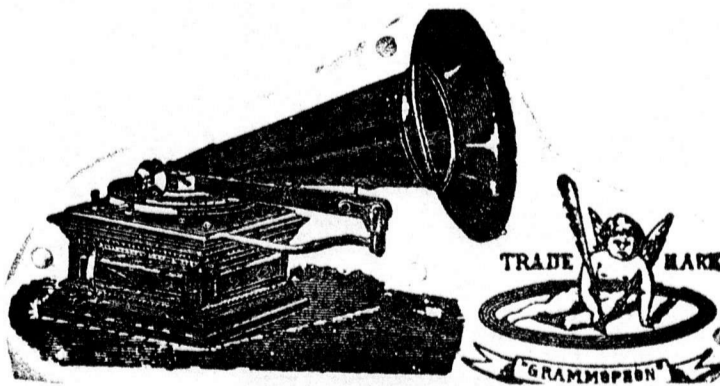
Utazó kellékek, kézi és utazó táskák, bőr áruk minden kivitelben. Acél áruk, önberetváló készülékek, szolingeni és svéd acél kések a legújabb mintákban kaphatók.

Szenzációs találmány boraink védelmére. Ezen «hydraulikus» aknával lefojtott bornál nem szükséges a töltögetést havonként ismételtetni. A csapon álló bort megmenti a borvirág, vagyis penésztől, ezáltal nem lesz soha zavaros és savanyu, így utolsó cseppig kristálytisztán eresztődik le a bor és főlöslégessé válik a kis hordókhoz való lehúzás vagy üvegbe való töltögetés.

Darabja 1 forint.

Hozzávaló 1 üveg desztilin 35 krajczár.

Szemüvegek. Színházi látcsövek.

Bor fokozók. Zwickerek.

Tej *
Sör *
Pálinka *
Ecet *
stb.

